

Collegebesluit

Collegevergadering: 16 juni 2025

Zaaknummer : 1321056
Team : Financieel Beleid Heemstede
Portefeuillehouder : S.A. de Wit-van der Linden
Openbaarheid : Actief openbaar

Onderwerp

Meicirculaire gemeentefonds 2025

Kernboodschap

De meicirculaire 2025 heeft een financieel positief effect op begrotingsjaren 2025-2029. Grote effecten in deze circulaire zijn een nieuw ingroeipad voor de Hervormingsagenda Jeugd en een stijging van de algemene uitkering door onder andere de accressen, de actualisatie van hoeveelheden en verhoging van de uitkeringsfactor. Na de effecten van deze circulaire zijn de begrotingssaldo's van de jaren 2026 en 2027 positief.

Besluit B&W

1. Kennis te nemen van de meicirculaire 2025;
2. Het voordelige effect met betrekking tot de uitkeringsjaren 2023-2025 van in totaal € 799.000 voordelig te verwerken in de najaarsnota 2025;
3. De effecten met betrekking tot de uitkeringsjaren 2026 € 686.000 voordelig, 2027 € 910.000 voordelig, 2028 € 874.000 voordelig en 2029 € 948.000 voordelig te verwerken in de begroting 2026-2029;
3. Dit besluit ter kennisname te brengen van de commissie Samenleving.

Wettelijke grondslag

Bevoegdheid

De raad heeft budgetrecht volgens artikel 189 van de Gemeentewet. Dit betekent dat de bevoegdheid voor het aanpassen van de begroting op basis van de effecten die voortkomen uit de meicirculaire 2025 bij de raad ligt.

Motivering

1. Bijgesteld financieel meerjarenperspectief 2025-2029

Het bijgestelde structurele meerjarenperspectief ná verwerking van de financiële effecten van de meicirculaire 2025 ziet er als volgt uit:

	2025	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo voorjaars- en kadernota	-142	191	408	1.811	2.886
Waarvan incidenteel	471	-700	-992	-1.809	-1.351
Structureel begrotingssaldo	-613	891	1.400	3.620	4.237
Dekkingsvoorstellen					
Hervormingsagenda Jeugd inboeken		-829	-877	-877	-877
Begrotingssaldo incl. dekkingsvoorstellen	-613	62	523	2.743	3.360
Meicirculaire					
Effecten meicirculaire 2025	-799	-686	-910	-874	-948
Begrotingssaldo incl. meicirculaire	-1.412	-624	-387	1.869	2.412

Ten opzichte van de voorjaarsnota 2025 is het structurele saldo van 2025 positiever geworden. De meicirculaire heeft ook een positief effect gehad op de negatieve saldo's van 2026-2029, waardoor er in 2026 en 2027 geen negatief (structureel) begrotingssaldo meer is en in 2028 en 2029 de negatieve begrotingssaldo's zijn afgenomen.

In de kadernota 2026-2029 zijn het inboeken van de Hervormingsagenda Jeugd en het gebruik van de reserve structureel dekkingsmiddel voorgesteld om de begrotingsjaren 2026 en 2027 sluitend te krijgen. Het gebruik van de reserve structureel dekkingsmiddel is na deze meicirculaire niet meer nodig voor deze begrotingsjaren.

De Hervormingsagenda Jeugd wordt wel nog ingeboekt, dit betreft namelijk een taakstelling die de Rijksoverheid de gemeenten gegeven heeft. De regionale gemeenten binnen de regio Zuid-Kennemerland-IJmond (ZKIJ) hebben deze taakstelling al verwerkt en de VNG adviseert ook de hervormingsagenda financieel te verwerken. Bij punt B4 'Hervormingsagenda Mutaties' van dit collegevoorstel wordt verder ingegaan over de hervormingsagenda.

2. Uitkomsten meicirculaire 2025

In onderstaande tabel worden de financiële effecten van de meicirculaire weergegeven. De tabel is opgebouwd uit een onderdeel A, mutaties te verrekenen met algemene middelen en onderdeel B, mutaties met beleidsdoel. De mutaties met beleidsdoel zijn budgetneutraal, de gelden worden namelijk geoormerkt.

Alle in de tabellen genoemde bedragen moeten worden gelezen als x € 1.000. Tenzij anders vermeld. Daarnaast geldt - (min) is een voordeel en + (plus) is een nadeel.

Toelichting posten uit de tabel.

Gemeentefonds t/m decembercirculaire 2024		-43.300	-46.195	-47.037	-46.200	-47.637	-48.984	-50.579
A. Mutaties te verrekenen met algemene middelen								
1.	Volume accres				-53	-112	-96	-135
2.	LPO accres 2025			-423	-376	-423	-423	-423
3.	Actualisatie hoeveelheden	59	-474	-264	-320	-510	-530	-553
3.	Ontwikkeling uitkeringsfactor	70	-129	-493	-439	-399	-411	
4.	WOZ aanpassingen				320	320	320	320
5.	BCF afrekening 2024 onder BCF plafond			133				
	Verlagen stelposten ruimte onder BCF plafond			270	270	270	270	270
6.	Overige kleine afwijkingen	1	-42	-35	-16	-16	-16	-17
		59	-403	-455	-686	-910	-874	-948
B. Mutaties met beleidsdoel								
1.	LPO accres 2026 en verder				-134	-79	-114	-171
2.	Demping terugval gemeentefonds				-350	-386	-388	-402
3.	Eigen bijdrage jeugdzorg						228	235
4.	Hervormingsagenda mutaties			-364	-1.094	-1.029	-196	-230
	Aframen stelpost hervormingsagenda jeugd				245	182	182	182
5.	Invoerings/uitvoeringskosten Omgevingswet			-115				
6.	Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo				-316			
7.	Participatie (WSW)			-59	-78	-73	-66	-61
		0	0	-538	-1.727	-1.385	-354	-447
Gemeentefonds t/m meicirculaire 2025		-43.241	-46.598	-48.030	-48.613	-49.932	-50.212	-51.974

Toelichting Accressen

De accresontwikkelingen worden in deel A (A1 en A2) en deel B (B1) van de bovenstaande tabel genoemd. De hoogte van de algemene uitkering wordt met accressen twee keer paar jaar bijgesteld, bij de meicirculaire en de septembercirculaire. Het accres bestaat uit twee onderdelen, het prijsdeel en het volumedeel. Het prijsaccres moet prijsstijgingen van de inkoop opvangen en het volumeaccres de stijgende kosten door volume groei.

A1 – Volume accres

Het volume accres wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van het bbp. Voor de jaren 2026 tot en met 2029 is de raming van het accres geactualiseerd, wat voor een stijging van de algemene uitkering zorgt.

A2 – LPO accres 2025

Heemstede houdt in de begroting rekening met loon- en prijsindexatie door het reserveren van de LPO accres vanuit het gemeentefonds op een stelpost. In de kadernota 2026-2029 is de stelpost voor loon- prijsindexatie voor het jaar 2026 ingezet voor de indexatie van lonen en prijzen. Deze stelpost is toen echter niet hoog genoeg geweest om de stijgende lasten te dekken, waardoor de indexatie in de kadernota een negatief effect van € 447.000 heeft gehad op het meerjarige begrotingssaldo. In deze meicirculaire ontvangen we voor 2025 nog € 423.000 aan extra accres ter dekking van de stijgende prijzen. Dit accres kan nog gebruikt worden om het negatieve saldo van de indexatie 2026 te dekken. Het accres van € 423.000 wordt in 2025 dus direct structureel verrekend met het begrotingssaldo en wordt niet toegevoegd aan de stelpost loonprijscompensatie.

In 2026 valt er € 376.000 in plaats van € 423.000 vrij in het begrotingssaldo. De overige € 47.000 wordt toegevoegd aan de stelpost voor loonprijsindexatie (zie B1). Dit gebeurt omdat er bij de kadernota 2026 een te hoog bedrag is vrijgevalen van de stelpost. Dit wordt met deze handeling gecorrigeerd.

B1 – LPO accres

Bij punt A2 wordt uiteengezet dat wij als gemeente de middelen voor loonprijscompensatie (het accres) normaliter op een stelpost opzij zetten als toekomstige dekking van de stijgende lasten. Het loonprijsaccres dat in het gemeentefonds nog ontvangen wordt voor de jaren 2026-2029 wordt met dit doel toegevoegd aan de stelpost voor loon-prijscompensatie.

A. Toelichting mutaties te verrekenen met algemene middelen

A3 – Actualisatie hoeveelheden

Hoeveel Heemstede vanuit het Rijk ontvangt hangt af van de hoogte van tientallen maatstaven met informatie over de gemeente, denk hier bijvoorbeeld aan de hoeveelheid inwoners en het oppervlakte van de gemeente. Het actualiseren van de maatstaven heeft deze circulaire een positief effect oplopend tot € 553.000 in 2029.

Het grootste deel van de wijziging komt door de maatstaf huishoudens met een laag inkomen. Dit is een maatstaf die pas in de laatste jaren is toegevoegd aan het gemeentefonds en waarover bij het Rijk en gemeenten nog veel onduidelijkheid is geweest over de specifieke definitie. Heemstede heeft zich nu gebaseerd op de meest recente cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), wat heeft gezorgd voor een hogere inschatting van de hoeveelheid huishoudens met een laag inkomen en hierdoor voor hogere inkomsten.

A4 – Ontwikkeling uitkeringsfactor

De uitkeringsfactor is de vermenigvuldigingsfactor die voor elke gemeente gelijk is. Deze factor wordt gezien als een knop waar het ministerie van Binnenlandse Zaken aan kan draaien om ervoor te zorgen dat de totale uitgaven van het gemeentefonds (de som van alle gemeenten) op de precieze hoogte komt die het ministerie uit wil geven. Omdat deze uitkeringsfactor wijzigt op basis van veranderingen van alle gemeenten, heeft Heemstede hier weinig tot geen controle over. De ontwikkelingen in de uitkeringsfactor heeft voor 2024 een negatief effect van € 70.000, maar heeft in de jaren 2025-2029 positieve effecten van € 129.000 tot € 493.000.

A5- Aanpassingen WOZ

Wanneer de hoogte van de totale WOZ-waarde binnen een gemeente stijgt, heeft dit een negatief effect op de hoogte van het bedrag dat die gemeente zal ontvangen uit het gemeentefonds. Het uitgangspunt hierachter is dat een gemeente met hoge WOZ-waarden meer OZB kan heffen met een gemiddeld ozb-tarief, dan een gemeente met lage WOZ-waarden.

De WOZ waarden van Heemstede zijn bij de nieuwe berekeningen van de meicirculaire aangepast op basis van de geschatte waardeontwikkelingen. Vanwege het negatieve verband tussen de WOZ-waarden en de hoogte van het gemeentefonds, zorgt dit voor een afname van de Heemsteedse algemene uitkering van structureel € 320.000 vanaf 2026.

A6 – Afrekening 2024 ruimte onder BCF-plafond en verlagen stelpost BCF

Gemeenten krijgen voor een groot deel van hun taken de btw vergoed vanuit het BCF (het BTW compensatiefonds). Het BCF heeft een maximaal bedrag aan btw dat het vergoedt, het plafond. De declaraties van de gemeenten zijn in 2024 € 332 miljoen onder dit plafond gebleven, dit bedrag wordt verdeeld over de gemeenten. Het deel van de afrekening dat Heemstede hiervoor ontvangt is € 380.000, dit is € 133.000 lager dan het voorschot dat met de septembercirculaire 2024 al is ontvangen. Heemstede zal in 2025 dus voor € 133.000 worden gekort op het gemeentefonds.

De provincie Noord-Holland geeft gemeenten toestemming om structureel rekening te houden met de afrekening van het BCF in hun meerjarenbegroting. Wat betekent dat er meerjarig een stelpost van € 380.000 mag worden opgenomen. Vanaf 2025 wordt de BCF stelpost structureel verlaagd met € 270.000 om op € 380.000 uit te komen.

A7 – Overige kleine afwijkingen

Dit betreft een aantal kleine mutaties onder de € 25.000.

B. Toelichting mutaties toegekend met een beleidsdoel

B2 – Damping terugval gemeentefonds Sociaal Domein

Er is vanaf 2026 € 350.000 oplopend tot € 402.000 structureel toegevoegd aan het gemeentefonds als damping voor de terugval van het Gemeentefonds. Deze gelden zijn in het gemeentefonds gelinkt aan het Sociaal Domein, waardoor er wordt voorgesteld om deze gelden opzij te zetten als een stelpost ter dekking van verwachte prijsstijgingen binnen de WMO huishoudelijke ondersteuning. Dit zal worden voorgesteld bij de begroting 2026-2029.

B3 – Eigen bijdrage jeugdzorg

In de meicirculaire is bekend gemaakt dat het voornemen er ligt een eigen bijdrage in te voeren voor de jeugdzorg per 1 januari 2028. Dit gaat gepaard met een verlaging van de inkomsten vanuit het gemeentefonds, waardoor deze wijziging budgetneutraal is.

B4 – Hervormingsagenda mutaties

In deze circulaire zijn er extra middelen voor de hervormingsagenda jeugd toegevoegd aan het gemeentefonds. Heemstede had al rekening gehouden met een tegemoetkoming van het Rijk voor de tekorten van de hervormingsagenda en had hiervoor een stelpost opgenomen van € 245.000 in 2026 en € 182.000 structureel vanaf 2027. Vanwege de nu aangekondigde middelen, wordt deze stelpost afgeboekt. Dit betekent dat Heemstede voor 2026 en 2027 € 849.000 en € 847.000 respectievelijk meer ontvangt. Voor 2028 en 2029 ontvangen we € 14.000 en € 48.000 respectievelijk.

Hervormingsagenda meirculaire	2025	2026	2027	2028	2029
Hervormingsagenda mutaties	-364	-1094	-1029	-196	-230
Aframen stelpost hervormingsagenda jeugd		245	182	182	182
Saldo	-364	-849	-847	-14	-48

Deze middelen zijn een verzachting van de besparingen die als onderdeel van de bestuurlijke afspraken over de Hervormingsagenda Jeugd, voor 2026 waren aangekondigd. Hiermee worden de besparingen in 2026 en 2027 voor het grootste gedeelte weggenomen. Deze verzachting stopt per 2028.

De hervormingsagenda Jeugd is een groot pakket aan afspraken met als doel de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. In eerdere circularies zijn alle gemeenten gekort op het gemeentefonds, omdat het Rijk uit is gegaan van een verlaging van de lasten voor Jeugdzorg. Heemstede heeft tot nu toe de verlaging van de baten vanuit het Gemeentefonds opgenomen in haar begroting, maar de verlaging van de lasten zijn nog niet ingeboekt.

De gemeente Heemstede is van plan bij de begroting 2026-2029 de taakstelling van de hervormingsagenda Jeugd structureel in te boeken, zoals aangekondigd in de kadernota 2026-2029. Hiermee wordt aangesloten bij dezelfde werkwijze van de regionale gemeenten binnen de regio Zuid-Kennemerland-IJmond (ZKIJ) als ook bij het advies van de VNG over de financiële verwerking van de hervormingsagenda. Dat betekent dat de verlaging van de baten vanuit het gemeentefonds, die al verwerkt was in de Heemsteedse begroting, dan ook door zal werken in een verlaging van de begrote lasten binnen de jeugdzorg.

Bij de begroting boeken we niet alleen de taakstelling van de Hervormingsagenda Jeugd in, maar we boeken ook de aangekondigde nieuwe middelen budgetneutraal in. Hierdoor kunnen in 2026 en 2027 de lasten van de jeugdzorg weer opgehoogd worden tot het originele niveau.

Begrote lasten Jeugdzorg	2026	2027	2028	2029
Hervormingsagenda Jeugd inboeken	-829	-877	-877	-877
Hervormingsagenda Jeugd meirculaire	849	847	14	48
Saldo lasten jeugdzorg	20	-30	-863	-829

Dit heeft als effect dat de begrote lasten in 2026 en 2027 minimaal wijzigen, en dat vanaf 2028 de taakstelling van het Rijk volledig opgenomen is in de lasten.

Per 2028 wijzigt het financiële beeld. Het kabinet gaat ervanuit dat de maatregelen uit de hervormingsagenda dan hun beoogde effect zullen hebben en zet daarnaast in op extra maatregelen. Op verzoek van de VNG wordt de Commissie van Ark gevraagd om haar tweede advies in het eerste kwartaal van 2027 uit te brengen. Dit advies gaat in elk geval over de ontwikkelingen 2025 – 2027, de

compensatie van eventuele tekorten, de gemiste indexeringen en een uitspraak over een reëel financieel kader voor de periode vanaf 2028. De VNG en het kabinet maken over de exacte opdracht aan de adviescommissie nog nadere afspraken

B5- Omgevingswet

Er wordt in 2025 € 115.000 extra uitgekeerd aan ter dekking van de uitvoeringskosten van de omgevingswet. In de najaarsnota 2025 zal dit bedrag worden gestort in de reserve implementatie omgevingswet.

B6 – Uitstel vervanging abonnementstarief WMO

In de meicirculaire 2023 is aangekondigd dat het abonnementstarief van de WMO wordt afgeschaft en vanaf 2026 wordt vervangen door een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage. De inwerkingtreding van deze wet is met een jaar uitgesteld, waardoor de besparing van het gemeentefonds voor 2026 vervalt en Heemstede weer € 316.000 meer uit het gemeentefonds ontvangt. Dit is budgetneutraal omdat er al een stijging van de inkomsten voor 2026 was opgenomen, deze wordt nu teruggedraaid.

B7 – Participatie (WSW en beschut werk)

De integratie-uitkering participatie wordt landelijk structureel verhoogd. Deze bedragen worden verrekend met SpaarneWerk.

Financiën

Het voordelige effect op de algemene middelen van de meicirculaire op de begrotingsjaren 2023-2025 van in totaal € 799.000 (€ 59.000 nadelig in 2023, € 403.000 voordelig in 2024 en € 455.000 voordelig in 2025) wordt in de najaarsnota 2025 verwerkt.

De effecten met betrekking tot de uitkeringsjaren 2026-2029 worden verwerkt in de begroting 2026-2029. Deze effecten zijn voordelen van respectievelijk € 733.000 in 2026, € 910.000 in 2027, € 874.000 in 2028 en € 948.000 in 2029.

Planning/uitvoering

n.v.t.

Bijlage(n)

1. Bijlage 1: Meicirculaire 2025